

Др Драган БЛАГИЋ*

ПОЛОЖАЈ ПРИТВОРЕНИХ ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ У ПЕРИОДУ ОД 1999. – 2025. ГОДИНЕ - НОРМАТИВНИ ОКВИР И ПРАКТИЧНА ПРИМЕНА¹

Апстракт

У раду се обрађује и анализира непоштовање права на слободу кретања и неосновано одређивање притвора углавном према лицима српске заједнице на Косову и Метохији. Приказали смо само неколико случајева одређивања притвора који се односе на ускраћивање и повређивање људских права српске заједнице на Косову и Метохији у периоду од 1999. године па до данас.

Међународна заједница, укључујући УНМИК, ЕУЛЕКС и КФОР, има значајну одговорност за тренутно стање људских права на Косову и Метохији. Иако је њихова улога формално дефинисана као заштита свих заједница, у пракси су често деловали пасивно или недовољно ефикасно.

Кључне речи: Косово и Метохија, притвор, окривљени, међународни документи.

1. УВОД

Положај притворених лица представља једну од централних тема кривичноправне теорије и праксе, јер је реч о мери која директно утиче на непоштовање основних људских права и слобода. Питање притвора добија посебну димензију у специфичним друштвено-политичким околностима, када постоји одређени правни вакуум или колизија различитих правних система. Управо такав

---

* Ванредни професор, Универзитет у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици, Правни факултет, Република Србија, dragan.blagic@pr.ac.rs, ORCID: 0000-0001-8896-1620.

¹ Рад је настао као резултат истраживања на научно-истраживачком пројекту под називом "Систем заштите људских права и основних слобода – стање, изазови и перспективе" Правног факултета Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици за период 2025-2027. Рад представља резултат истраживања које финансира Министарство науке, технолошког развоја и иновација по Уговору са Правним факултетом Универзитета у Приштини са привременим седиштем у Косовској Митровици (Евиденциони број уговора 451-03-137/2025-03/200254 од 4. фебруара 2025. године).

случај представља АП Косово и Метохија након 1999. године, када је услед оружаног сукоба и интервенције међународне заједнице дошло до успостављања новог институционалног оквира који је значајно утицао на начин регулисања и примене притвора (Nowak, 124–128).

Након усвајања Резолуције 1244 Савета безбедности Уједињених нација,² на територији Косова и Метохије успостављена је цивилна администрација под окриљем Уједињених нација (УНМИК). УНМИК³ је преузео широк спектар функција – од законодавних и извршних, до судских – што је довело до јединствене правне ситуације у којој је међународна мисија постала главни носилац власти. Питање притвора у том периоду било је регулисано комбинацијом међународних стандарда, посебних уредби УНМИК-а и ограничене примене домаћег права Републике Србије. Овакво решење, иако нужно у датом историјском тренутку, створило је бројне правне и практичне проблеме, нарочито у погледу правне сигурности и уједначености праксе.

Током времена, надлежности у области правосуђа постепено су преношене на локалне институције, а значајну улогу у том процесу имала је мисија Европске уније за владавину права (ЕУЛЕКС)⁴. Њен задатак био је да помогне у успостављању стабилног и ефикасног правосудног система, укључујући и притворске установе. Упркос томе, питање правног положаја притворених лица остало је сложено, будући да су се у пракси преплитали различити извори права, различите институционалне надлежности и често политички условљени (Папић, 491).

Овакав институционални начин поступања довео је до тога да се положај притворених лица на Косову и Метохији разликује у односу на стандардне ситуације у којима постоји јасно дефинисан државно - правни поредак. Поред класичних питања везаних за дужину трајања притвора, право на браниоца и услове у који се установама извршава, овде се појављује озбиљан проблем у смислу ко има легитимитет да примењује право, као и у којој мери су решења у складу са Европском конвенцијом о људским правима и Међународним пактом о грађанским и политичким правима. (Harris, O'Boyle, Bates, Buckley, 134–147).

Истраживање положаја притворених лица у оваквим условима омогућава да се утврди колико је правни систем тзв. Републике Косово успео да се приближи међународним стандардима, али и где су главни недостаци. Важан аспект представља

---

² Резолуција СБ ОУН 1244 (1999), усвојио Савет безбедности на свом 4011. састанку, 10. јуна 1999. године.

³ У периоду од јула 1999. до новембра 2008. године УНМИК је био задужен за заштиту људских права и одговоран за вођење истрага и кривично гоњење за тешке злочине.

⁴ Мисија полиције и цивилне администрације Европске уније на Косову и Метохији (ЕУЛЕКС) преузела је у децембру 2008. године функције полиције, тужилаштва и судства, што је укључивало и истрагу и гоњење за тешка кривична дела. Од 1999. године, на Косову и Метохији се изграђује тзв. косовски правни систем који истовремено са мисијом УНМИК и ЕУЛЕКС спроводи безакоње над српском и другим неалбанским заједницама.

и анализа односа између локалних институција и органа Републике Србије, која формално задржава свој суверенитет над територијом Косова и Метохије. Овај однос се, између осталог, огледа у тешкоћама сарадње у кривичним поступцима и у различитим приступима заштити права притворених лица, посебно када је реч о припадницима српске заједнице (Benedek, De Feyte, Marrella, 212–215).

Методолошки, рад ће бити заснован на нормативној анализи међународних и домаћих извора права, као и на упоредноправном приступу који омогућава поређење са другим кризним подручјима где су деловале међународне мисије. Поред тога, биће коришћени извештаји релевантних међународних организација, као што су ОЕБС, Савет Европе и UNHCR, који садрже податке о конкретним условима у притворским установама и о поштовању основних права. Овим ће се обезбедити научна заснованост истраживања, при чему ће се избегавати ослањање на извештаје медија или лаичке интерпретације.

Сврха овог рада је, дакле, да прикаже како је у протеклих двадесет и пет година регулисан и примењиван институт притвора на Косову и Метохији, који су били главни изазови у његовој практичној примени, и у којој мери је целокупан систем усклађен са међународним стандардима заштите људских права. Посебна пажња биће усмерена на однос између потребе за ефикасним вођењем кривичних поступака и обавезе поштовања права притворених лица као једног од основних темеља владавине права (Bassiouni, 456).

2. НОРМАТИВНИ ОКВИР ПРИТВОРА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ (1999 – 2025.ГОД)

2.1. Међународни правни стандарди

Питање притвора, као мере обезбеђења присуства окривљеног и уједно лишавање његове слободе кретања јесте једно од најважнијих процесних основа којом се најдиректније ограничава право појединца на слободу. Међународни стандарди у овој области настајали су постепено, као резултат искуства у заштити слобода појединца од злоупотребе нормативних докумената у једном правном систему. Основу тог система чини **Међународни пакт о грађанским и политичким правима (1966)**, који у члану 9. гарантује да нико не сме бити произвољно ухапшен или притворен, већ само на основу закона и уз право да одмах буде изведен пред суд. Пакт наглашава и право на покретање поступка пред судом ради утврђивања законитости притвора. Слично томе, **Европска конвенција о људским правима (1950)** у члану 5. прописује да свако има право на слободу и безбедност личности, али и да лишавање слободе може бити законито само у унапред утврђеним случајевима и у складу са прописаном процедуром. У пракси Европског суда за људска права развијен је низ стандарда који дефинишу услове законитог притвора – постојање

разумне сумње, пропорционалност, право на брзо извођење пред суд и ограничено трајање (Harris, O'Boyle, Bates, Euckley, 134).⁵

2.2. Резолуција 1244 и регулативе УНМИК-а

Правни режим на Косову и Метохији након 1999. године у великој мери је обликован усвајањем **Резолуције 1244 Савета безбедности УН**. Она је установила привремену администрацију (УНМИК) са мандатом да врши законодавна, извршна и судска овлашћења. Специјални представник генералног секретара имао је право да доноси уредбе са снагом закона, чиме је створен *sui generis* правни поредак. У области кривичног права најважнија је **УНМИК Уредба бр. 1999/24**, којом је предвиђено да се примењују постојећи закони СРЈ, уколико нису у супротности са међународним стандардима или мандатом УНМИК-а. Ово је довело до колизије извора – једни поступци су вођени по југословенском ЗКП-у, док су у другим примењиване посебне уредбе УНМИК-а. Посебан проблем представљала је пракса продужавања притвора на основу административних одлука, без јасног правног основа што је кршило међународне стандарде.

Правна теорија указује да је УНМИК у почетном периоду функционисања користио притвор као механизам лишавања слободе кретања, што није увек било у складу са правним принципима кривичног поступка. Такво поступање доводило је до критика у извештајима међународних организација, које су указивале на недовољну судску контролу и прекомерно трајање притвора (Трифунковић, 104). Мисија ЕУЛЕКС је након 2008. године постала кључни актер у примени и надзору правосудних стандарда. Њен задатак био је да обезбеди непристрасност и поштовање људских права у кривичним поступцима, укључујући и оне који се односе на организовани криминал и ратне злочине.

ЕУЛЕКС је примењивао **Кривични законик Косова (2004, 2012)** и **Закон о кривичном поступку Косова (2013)**, али под строгим надзором међународних судија и тужилаца. Иако је циљ био хармонизација са европским стандардима, критике су се односиле на продужено трајање притвора и недовољну транспарентност одлука. Поједини случајеви су показали да је притвор коришћен више као средство застрашивања, него као строго процесна мера обезбеђења. Истраживања показују да је ЕУЛЕКС био изложен двоструком притиску: са једне стране од међународне

---

⁵ Стандардна минимална правила УН за поступање са затвореницима (Nelson Mandela Rules), иако се првенствено односе на услове боравка у затвору, садрже и правила о поступању са лицима у притвору. Савет Европе је кроз своје препоруке, посебно Rec(2006)13 о употреби притвора пре суђења, указао да притвор мора бити изузетна мера, да се примењује само када је неопходно и у најкраћем могућем трајању. Procedural Principles of International Human Rights Law and Their Application in Detention Cases (2001) 95 American Journal of International Law Trechsel, S., Human Rights in Criminal Proceedings

заједнице да обезбеди владавину права, а са друге од локалних институција које су тежиле самосталности. У таквом амбијенту, примена притвора често је била компромис између правних стандарда и политичке реалности. Са становишта Србије, спорно је било то што је ЕУЛЕКС деловао у оквиру институција самопроглашене државе Косово, што је доводило често до проблема у сарадњи са државним органима у Београду⁶.

Међутим, формална и фактичка примена Кривичног законика РС, Законика о кривичном поступку и прописа на Косову и Метохији била је ограничена и непримењива. (Грујић, 75). Након 1999. године, судови Републике Србије нису могли ефикасно да делују на терену, али су наставили да воде поступке против лица са Косова и Метохије у одсуству, примењујући домаће прописе о притвору (Ђукић, 214). Овакав начин поступања је доводио до додатних спорова око надлежности и изазивало проблеме у сарадњи са међународним институцијама.

Нормативни оквир притвора на Косову и Метохији у последњих 25 година одликује вишеслојност и честа противуречност. Са једне стране, међународни стандарди настојали су да поставе универзални минимум заштите права притворених лица (Атанасов, 168). Са друге стране, специфични услови на терену – деловање УНМИК-а, затим ЕУЛЕКС-а, као и локалних институција – створили су амбијент у којем правна сигурност уопште није загарантована (Бејатовић, 222).

Управо тај раскорак између нормативног и фактичког оквира представља највећи изазов за даљу анализу. Док су прописи предвиђали гаранције у складу са међународним документима, у пракси је често долазило до кршења тих стандарда, што је потврђено у бројним извештајима међународних организација и у судској пракси⁷.

Проглашењем једностране независности Косова 2008. године, формирани су локални судови и тужилаштва који су преузели главну улогу у вођењу кривичних поступака. Притвор је уређен **Законом о кривичном поступку Косова (2013)**, али под сталним надзором ЕУЛЕКС-а и међународних актера. Међутим, примена ових прописа није увек била у складу са европским стандардима. **Извештаји ОЕБС-а и Савета Европе** указују на то да је у неким случајевима притвор коришћен као средство притиска, и застрашивања грађана. То се нарочито односило на припаднике српске заједнице, који су често тврдили да су изложени неравноправном третману⁸.

---

⁶ ОЕБС Мисија на Косову, Сектор за надгледање правног система, Косово, Преглед система кривичног правосуђа “Спровођење правде у општинским судовима” март 2004., стр. 10 и ОЕБС Мисија на Косову, Сектор за надгледање правног система, Извештај 9 – о спровођењу правде, март 2021, 14-15.

⁷ Amnesty International August 2006 Kosovo (Serbia and Montenegro) United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (UNMIK): Conclusions of the Human Rights Committee 86th Session, 2022.

⁸ OSCE Mission in Kosovo, Kosovo’s Correctional Service and the Challenges of an Emerging Institution 2015.

3. ПОЈЕДИНИ СЛУЧАЈЕВИ У ПОГЛЕДУ НЕОСНОВАНОГ ПРИТВАРАЊА ЛИЦА НА КОСОВУ И МЕТОХИЈИ

3.1. Случај Драгана Ђурића

Драган Ђурић из околине Гњилана ухапшен је 2015. године под оптужбом за наводно учешће у ратним злочинима. Према извештајима, провео је више од годину дана у притвору без подизања оптужнице. Његово хапшење спроведено је током акције косовске полиције у којој су истовремено ухапшена још тројица припадника српске заједнице, што је у јавности изазвало уверење да је акција била политички мотивисана и усмерена ка застрашивању локалног српског становништва.

Посебно је проблематично било што је током поступка више пута одбијан предлог браниоца да се Ђурићу омогући одбрана са слободе уз полагање јемства. Суд није понудио детаљно образложење зашто се таква мера не прихвата, што је у супротности са стандардом ЕСПЧ према којем судови морају да размотре све блаже мере пре него што продужавају притвор (*Letellier v. France*, 1991). На крају, оптужница никада није подигнута, а Ђурић је пуштен на слободу без икакве накнаде за незаконито лишавање слободе. Последице по његово здравље биле су значајне, а његова породица се након тога суочавала са економским и психолошким тешкоћама⁹.

3.2. Случај Бранислава Николића

Бранислав Николић из Липљана ухапшен је 2018. године због сумње да је током оружаних сукоба 1999. године био део јединице која је починила злочине. Упркос томе што није постојала директна сведочанска изјава која би га теретила, Николић је девет месеци провео у истражном притвору.

Током притвора суочавао се са ограничењима у комуникацији са адвокатом, што је нарушило његово право на одбрану, гарантовано чланом 6. ЕКЉП. Његова породица је у јавним изјавама истицала да му је посета била дозвољена само повремено, а понекад под надзором полицијских службеника, што је нарушавало право на приватност. Поступак је завршен обуставом због недостатка доказа, али је Николић трпео дуготрајне психолошке последице, као и социјалну стигматизацију у својој заједници¹⁰.

---

⁹ „Извештај о Косову и Метохији – положај српских енклава“ (Хелсиншки одбор за људска права, 2016).

¹⁰ Упоредно правно, ЕСПЧ је у предмету *Shishkov v. Bulgaria* (2003) закључио да притвор без довољног правног основа и без јасног образложења представља повреду члана 5. ЕКЉП. Случај Николића у великој мери кореспондира са том праксом, јер је разлог за продужење притвора остао формалан и без конкретних аргумената. „Извештај о Косову и Метохији, 27. мај 2019. године“ (Канцеларија за Косово и Метохију Владе Републике Србије).

3.3. Случај Милана Јовановића

Милан Јовановић, повратник у село у општини Обилић, ухапшен је 2019. године под оптужбом за учешће у „терористичким активностима“ током 1999. године. Према „Извештају о људским правима за 2022. годину – Србија“ (U.S. Department of State), Јовановић је притворен у установи која није испуњавала међународне стандарде: ћелије нису имале довољно природне светлости, а притвореници нису имали редован приступ здравственој нези.

Суђење је више пута одлагано услед недостатка сведока, што је довело до продужавања притвора. Овакво поступање у супротности је са праксом ЕСПЧ, који је у предмету *Mamedova v. Russia* (2006) нагласио да држава мора оправдати свако продужење притвора конкретним разлозима, а не општим и апстрактним тврдњама. Јовановићев случај постао је један од симбола правне несигурности повратничке заједнице, а његово дуготрајно притварање без адекватних доказа довело је до нарушавања поверења у локалне и међународне институције. (Извештај о људским правима за 2022. годину – Србија“ (U.S. Department of State, Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor, 2023).

3.4. Случај Радета Митровића

Раде Митровић из околине Косовске Митровице ухапшен је 2020. године под сумњом за злочине против цивилног становништва. Извештаји указују да није било ниједног директног доказа против њега – оптужбе су се темељиле на посредним исказима сведока који нису могли да га идентификују. Упркос томе, суд је више пута продужавао његов притвор, што је довело до укупног боравка од шест месеци у истражном затвору.

Правна анализа овог случаја показује да је дошло до повреде начела законитости и пропорционалности. Уместо да примени алтернативне мере попут гаранције или кућног притвора, суд се ослањао на опште тврдње о „опасности по јавност“. ЕСПЧ је у више наврата, укључујући случај *Buzadji v. Republic of Moldova* (2016), нагласио да постоји обавеза да судови утврде специфичне чињенице које оправдавају притвор. Недостатак таквог образложења у случају Митровића чини га примером произвољног лишавања слободе. Осим тога, његово притварање изазвало је протесте у локалној српској заједници и захтеве за међународну интервенцију, али без видљивих резултата (Извештај о положају српских енклава на Косову“ (Хелсиншки одбор за људска права, 2020).

3.5. Случај Драгише Симића

Драгиша Симић из Штрпца ухапшен је 2021. године због сумње да је био члан паравојне формације. Оптужбе су се заснивале на анонимним изјавама, што је у кривичноправној теорији недовољан и непоуздан доказни материјал. Провео је више од осам месеци у притвору, иако је одбрана више пута указивала да нема основане сумње која би оправдала лишавање слободе.

Током боравка у притвору, Симић је био лишен адекватне медицинске неге и често је био изолован од породице и адвоката. Суд је тек након вишемесечног поступка укинуо меру притвора, наводећи да докази нису довољни за подизање оптужнице. Његов случај је постао медијски истакнут у локалној заједници, јер је сматран примером селективне примене правде према Србима.

Упоредноправно, овај случај се може довести у везу са пресудом ЕСПЧ у предмету *Voicenco v. Moldova* (2006), где је утврђено да је држање лица у притвору без довољних доказа и без адекватне медицинске неге представљало кршење члана 3. и 5. ЕКЉП.

(Извештај о људским правима за 2022. годину – Србија“ (U.S. Department of State, Bureau of Democracy, Human Rights, and Labor, 2023).

Сви наведени случајеви показују образац понављајућих повреда права на слободу и безбедност личности. Уместо да буде изузетна мера, притвор је у многим предметима примењиван готово аутоматски, без довољне анализе да ли постоји основана сумња или опасност која би оправдала лишавање слободе. Посебно забрињавајућа чињеница је да су у скоро свим случајевима оптужнице касниле или нису биле подигнуте, што јасно упућује на то да притвор није служио као процесно средство, већ као вид превентивног или политичког деловања. У правној доктрини Србије указује се да оваква пракса доводи до урушавања принципа владавине права и нарушавања поверења у институције (Атанасов, 2021).

Поред индивидуалних повреда, ови случајеви имају и шири друштвени значај: они шаљу поруку локалној српској заједници да правна сигурност није загарантована, што доводи до пораста неповерења и страха. У том смислу, ови случајеви представљају не само правни, већ и политички проблем, јер директно утичу на процес повратка и останка Срба на Косову и Метохији.

4. ЗАКЉУЧНА РАЗМАТРАЊА

Истраживање положаја притворених лица на Косову и Метохији у периоду од 1999. године до данас показало је да се ради о једном од најсложенијих питања у области кривичног процесног права и заштите људских права у постконфликтним друштвима. Сама чињеница да је Косово и Метохија од завршетка оружаних сукоба функционисало у хибридном институционалном и правном оквиру – од УНМИК

администрације, преко мисије ЕУЛЕКС-а, до успостављања локалних институција – створила је трајну правну несигурност која се непосредно одразила на положај притворених лица.

У нормативном погледу, иако је од самог почетка био прокламован циљ усклађивања са међународним стандардима, пракса је показала значајне недостатке. Документи попут Европске конвенције о људским правима и Међународног пакта о грађанским и политичким правима често су цитирани у регулативи, али њихова примена је била фрагментарна и непотпуна. Резолуција 1244 СБ УН и правни акти УНМИК-а створили су основу за функционисање система, али у недостатку јасне контроле и одговорности, поједини механизми заштите права притворених лица остали су само декларативни. Улога ЕУЛЕКС-а донела је одређена побољшања у формалном смислу, али без значајнијег утицаја на суштинску заштиту права, посебно у случајевима припадника српске заједнице.

Посебно алармантна чињеница је што је у већини документованих случајева дошло до произвољног или прекомерног притварања. Примери Драгана Ђурића, Бранислава Николића, Милана Јовановића, Радета Митровића и Драгише Симића показују образац понављајућих неправилности: притвор одређиван без довољних доказа, продужаван без конкретног образложења, а често се поступци завршавали без подизања оптужнице или обуставом због недостатка доказа. Ови случајеви нису појединачни инциденти, већ одраз структурног проблема у којем притвор функционише као средство притиска и застрашивања, а не као процесна мера.

Осим правних аспеката, значајно је нагласити и друштвене последице. Неосновано притварање не утиче само на појединца, већ и на његову породицу и ширу заједницу. У свим анализираним примерима породице су трпеле економске, психолошке и социјалне последице, док је локална заједница хапшења доживљавала као сигнал правне несигурности и као препреку за повратак и останак Срба на Косову и Метохији. Таква пракса подрива поверење у институције, продубљује етничке поделе и отежава процесе помирења.

Системска анализа показује и да је изостанак ефикасних механизма правне заштите један од највећих недостатака. Иако је теоретски постојала могућност обраћања домаћим и међународним инстанцама, у пракси су такви поступци били дуготрајни, компликовани и често без резултата. Република Србија, са друге стране, задржавала је свој суверенитет над територијом, али без могућности да ефикасно обезбеди заштиту својим држављанима у конкретним случајевима. То је створило правни вакуум у коме су притворена лица остајала практично без делотворне заштите.

Прво, правни оквир за примену притвора на Косову и Метохији остао је фрагментован и противречан. Иако је формално укључивао међународне стандарде, у пракси није постојала довољна институционална контрола њихове примене. Друго, пракса притварања показује обрасце системских неправилности, са честим прекорачењем разумних рокова, недостатком доказа и изостанком образложених

судских одлука. Такви поступци представљају озбиљно кршење права на слободу и безбедност личности. Треће, последице произвољног притварања имају далекосежан утицај на целокупну српску заједницу на Косову и Метохији, јер стварају осећај правне несигурности, нарушавају поверење у институције и отежавају процес повратка и опстанка. Перспективно гледано, неопходно је увести мере које би омогућиле ефикаснију заштиту права притворених лица. То укључује: (1) јачање независности судија и тужилаца у процесу доношења одлука о притвору; (2) стварање механизма за редовну контролу услова у притворским установама; (3) обезбеђивање транспарентности поступака и доступности информација породицама и јавности; (4) развијање сарадње између локалних институција, међународних мисија и Републике Србије ради заштите права притворених лица.

Напоследку, положај притворених лица на Косову и Метохији у протеклом четврт века остао је између нормативних стандарда и политичке стварности. Иако су постојали бројни покушаји да се институције ускладе са међународним правним оквиром, стварна пракса показује да је притвор често био инструмент правне несигурности и средство политичког притиска. Истраживање недвосмислено указује да је за изградњу владавине права и заштиту људских права на Косову и Метохији кључно обезбедити да притвор поново постане оно што јесте по свом правном карактеру – изузетна мера, строго контролисана и ограничена, у служби правде, а не инструмент политичких одлука правосудних органа.

ЛИТЕРАТУРА

- Атанасов, С. „Фактори који погодују трговини људима“, Зборник радова Правног факултета Универзитета Прштине, 2021;
- Bassiouni, M. C. *Introduction to International Criminal Law* (2nd edn, Brill 2013);
- Бејатовић, С. „Правна и фактичка природа притвора у савременом кривичном процесном праву“, *Правни живот*, Београд 56/2008;
- Benedek, W., De Feyter, K. and Marrella, F., *Economic Globalisation and Human Rights* (CUP 2007);
- Грујић ,75., „Ретрибутивно и алтернативно кажњавање - еклектицизам или сукоб концепата“, Зборник радова Правног факултета Универзитета Прштине, 2023;
- Ђукић, М., „О значају признања окривљеног у кривичном поступку“, Зборник радова Правног факултета Универзитета Прштине, 2017;
- Harris, D., O’Boyle, M., Bates, E. and Buckley, C., *Law of the European Convention on Human Rights*, 4th edn, OUP 2018;
- Nowak, M., *UN Covenant on Civil and Political Rights: CCPR Commentary* NP Engel 2005;
- Папић Т., *The Jurisdictional Limits of UNMIK’s Authority and the Human Rights*)Advisory Pael’ *Human Rights Law Review*, 12/2012;

Трифунковић, Д., UNMIK Regulations and Human Rights Protection in Kosovo, 2004;

Резолуција СБ ОУН 1244 (1999), усвојио Савет безбедности на свом 4011. састанку, 10. јуна 1999. Године;

Извештај цивилног друштва о људским правима на Косову представља преглед стања људских права на Косову током 2022. ОЕБС и Мрежа за људска права (ХРН) (2022). МЈП је мрежа од седам организација које заједно раде на даљем унапређењу људских права за све на Косову и Метохији;

Комисија УН: Критике EULEX и UNMIK због људских права, Комисија УН Критике Еулексу и Унмику због људских права, Фонд за хуманитарно право: Истраживање, документација и памћење, Судбина Срба, Црногораца, Рома, Бошњака и Ашкалија несталих на Косову, новембар 2005, 2 4, ФХП 14277;

Amnesty International August 2006 Kosovo (Serbia and Montenegro) United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (UNMIK): Conclusions of the Human Rights Committee 86th Session, July 2006;

Хелсиншки одбор за људска права у Србији, Заборављени свет - заборављени свет - енклаве на Косову и Метохији, Београд, септембар 2008;

Извештаји о стању људских права у свету за 2022. годину Стејт департамент Сједињених Америчких Држава Биро за демократију, људска права и рад;

Извештај Савета Европе под називом „Нечовечно поступање према људима илегална трговина људским органима на Косову“, 2011;

ОЕБС Мисија на Косову, Сектор за надгледање правног система, Косово, Преглед система кривичног правосуђа „Спровођење правде у општинским судовима“ март 2004., стр. 10 и ОЕБС Мисија на Косову, Сектор за надгледање правног система, Извештај 9 – о спровођењу правде, март 2021;

Amnesty International August 2006 Kosovo (Serbia and Montenegro) United Nations Interim Administration Mission in Kosovo (UNMIK): Conclusions of the Human Rights Committee 86th Session, 2022;

Извештај Канцеларије за Косово и Метохију Владе Републике Србије, 25, основана Уредбом о Канцеларији за Косово и Метохију ("Сл. гласник РС бр. 75/12, 123/12 и 100/13) Влада је на основу члана 31. став 1. Закона о Влади ("Службени гласник РС", бр. 55/05, 71/05 - исправка, 101/07, 65/08, 16/11 и 68/12 - УС) и члана 37. Закона о министарствима ("Службени гласник РС", број 72/12).

Dragan BLAGIĆ, Ph.D

Associate Professor, University of Pristina in Kosovska Mitrovica, Faculty of Law, Republic of Serbia, dragan.blagic@pr.ac.rs, ORCID: 0000-0001-8896-1620.

THE POSITION OF DETAINED PERSONS IN KOSOVO AND METOHİJA IN THE PERIOD 1999-2025: NORMATIVE FRAMEWORK AND PRACTICAL APPLICATION

Summary

This paper addresses and analyzes the violations of the right to freedom of movement and the unjustified imposition of detention, predominantly against members of the Serbian community in Kosovo and Metohija.

We have presented only a few cases of detention that illustrate the denial and infringement of human rights of the Serbian community in Kosovo and Metohija from 1999 to the present. The international community, including UNMIK, EULEX, and KFOR, bears significant responsibility for the current state of human rights in Kosovo and Metohija. Although their role has been formally defined as the protection of all communities, in practice they have often acted passively or insufficiently effectively.

Key words: Kosovo and Metohija, detention, accused persons, international documents.